

**Euroopa Pangandusjärelevalve suunised
täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi
(AMA) kohta – laiendused ja muudatused
(EBA/GL/2012/01)**

London, 6. jaanuar 2012

Euroopa Pangandusjärelevalve suunised täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi (AMA) kohta Laiendused ja muudatused (EBA/GL/2012/01)

Suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab suuniseid, mis on koostatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve)), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (edaspidi „EBA määrus”) artiklile 16. EBA määruse artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantsturu osalised võtma mis tahes meetmeid, et neid suuniseid järgida.

2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) seisukoht nõuetekohaste järelevalvetavade kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis, st kuidas liidu õigust tuleb konkreetses valdkonnas kohaldada. Seetõttu ootab Euroopa Pangandusjärelevalve suuniste järgimist kõigilt pädevatelt asutustelt ja finantsturu osalistelt, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, kui ei ole määratud teisiti. Pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peavad vajaduse korral kaasama need oma järelevalvetavadesse (nt muutma oma õigusraamistikku või järelevalve-eeskirju ja/või juhtimis- või järelevalvemenetlusi) ka juhul, kui konkreetsed juhised on suunatud peamiselt finantseerimisasutustele.

Teatamiskohustus

3. Pädevad asutused peavad Euroopa Pangandusjärelevalvele 6. märtsiks 2012 teatama, kas nad järgivad või kavatsesid järgida käesolevaid suuniseid; vastasel juhul tuleb teatada mittejärgimise põhjused. Teatised tuleb saata käesoleva dokumendi V osas esitatud vormil aadressile compliance@eba.europa.eu. Teatised peaksid saatma isikud, kes on volitatud esitama pädeva asutuse nimel Euroopa Pangandusjärelevalvele teatise. Tuleks arvestada, et suuniste järgimise kinnituse teistsugust edastamist, näiteks teatise saatmist muule e-posti aadressile kui eespool märgitud või e-kirjaga, mis ei sisalda nõutavat vormi, ei loeta kehtivaks.

4. Eelmises lõigus nimetatud pädevate asutuste teatised avaldatakse Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel, nagu on ette nähtud EBA määruse artiklis 16.

Allpool esitatud suuniste teksti on lisatud mõned täpsustavad selgitused suuniste konkreetsete aspektide kohta, milles kas tuuakse näiteid või selgitatakse sätte tausta. Sellistel juhtudel on selgitav tekst raami sees.

Sisukord

I peatükk – Sisu ja reguleerimisala	4
Sisu 4	
Reguleerimisala ja kohaldamistasand	4
II peatükk - Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendamise ja muutmise nõuded	4
Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muutmise kord	4
Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muudatuste kategooriad vastavalt nende tähtsusele	5
AMA muutmise korra esitamine	6
Laienduste ja oluliste muudatuste järelevalvemenetlus	6
Suurte muudatuste järelevalvemenetlus.....	7
Väiksemate muudatuste järelevalvemenetlus.....	7
III peatükk- Lõppsätted ja rakendamine.....	8
Üleminekusätted	8
Kohaldamiskuupäev.....	8
1. lisa – Laienduste ja muudatuste olulisteks, suurteks ja väiksemateks muudatusteks liigitamise kriteeriumid	9
A) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku laiendused ...	9
B) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi olulised muudatused	9
C) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi suured muudatused	10
D) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi väiksemad muudatused	11

I peatükk – Sisu ja reguleerimisala

Artikkel 1

Sisu

Käesolevate suuniste eesmärk on ühtlustada operatsiooniriski puhul regulatiivsete kapitalinõuete määramiseks kasutatava täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi (Advanced Measurement Approach, AMA) laiendamise ja muutmise asutusesisese korra ja järelevalve tavadid ja menetlusi.

Artikkel 2

Reguleerimisala ja kohaldamistasand

Suuniseid kohaldatakse pädevate asutuste ja asutuste suhtes, kes kasutavad operatsiooniriski puhul kapitalinõude arvutamiseks täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit, ning kui nimetatud meetodit kasutatakse ühtsetel alustel, siis ka ELis emaettevõtjana tegutsevate krediidasutuste või ELis emaettevõtjana tegutsevate finantsvaldusettevõtjate suhtes.

II peatükk - Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendamise ja muutmise nõuded

Artikkel 3

Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muutmise kord

1. Võttes arvesse organisatsiooni tunnusjooni ja meetodi eripära, peaks asutus asjakohasel hierarhiatasandil kinnitama täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendamise ja muutmise sisekorra (AMA muutmise kord), sh täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laienduste ja muudatuste asutusesisese kinnitamisega seotud menetlused ja vastutuse, ning seda rakendama.
2. AMA muutmise korra raames peaks asutus dokumenteerima oma põhimõtted ja menetlused kavandatavate täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laienduste ja muudatuste liigitamiseks ja töötlemiseks. See peaks hõlmama asjakohaseid kriteeriume võimalike muudatuste liigitamiseks ning täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laienduste ja muudatuste rakendamise ja dokumenteerimise asutusesiseseid protsesse ja vastutust.
3. Kavandatavad täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendused ja muudatused tuleks jagada nelja allpool kirjeldatud kategooriasse (vastavalt artiklile 4). Kavandatavate täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laienduste ja muudatuste liigitamise põhikriteeriume kirjeldatakse täpsemalt käesolevate suuniste lisas. Asutuse AMA muutmise kord peaks siiski hõlmama ainult neid kriteeriume, mida saab rakendada asutuse

meetodi suhtes, ning asutus peaks välja töötama lisas kirjeldatust täpsemad kriteeriumid, võttes arvesse oma täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi üksikasju.

4. Lisaks sellele peaks AMA muutmise kord nägema ette kavandatavate laienduste või oluliste muudatuste asutusesisese või -välise sõltumatu järelevalve.
5. Vajaduse korral peaks asutus oma AMA muutmise korra uuesti läbi vaatama ja seda kohandama, et see kajastaks vastavalt olukorrale kas muudatusi asutuse sisekorralduses või täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistikus.
6. AMA muutmise korra ja selle rakendamise üle tuleks teostada korrapärast sõltumatut järelevalvet.

Artikkel 4

Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muudatuste kategooriad vastavalt nende tähtsusele

1. AMA muutmise kord peaks ette nägema järgmised laienduste ja muudatuste kategooriad:
 - a. laiendused
 - b. olulised muudatused
 - c. suured muudatused ja
 - d. väiksemad muudatused.
2. Ühegi kavandatava muudatuse liigitust ei tohiks otsustada eraldi, vaid seda tuleks hinnata seostatuna teiste, varem tehtud muudatustega, mis kavakohaselt jõustuvad samal ajal, või juba tulevikuks kavandatud muudatustega.
3. Kategooriad ja see, millises ulatuses eespool loetletud eri tüüpi muudatuste liigituskriteeriumid on iga asutuse puhul rakendatavad, peaksid moodustama asutusesisese AMA muutmise korra. Kooskõlas asutuse sisejuhtimise ja täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistikuga peaks asutus täpsustama AMA muutmise korda üksikasjalikumalt.
4. Juhul, kui muudatuse liigitus regulatiivsele kapitalile avalduva tegeliku kvantitatiivse mõju põhjal ja sellesama muudatuse liigitus kvalitatiivsete kriteeriumide põhjal omavahel erinevad, peaksid asutused liigitama kõnealuse muudatuse kõrgemasse tähtsus kategooriasse.
5. Vaatamata asutuse AMA muutmise korraga ettenähtud võimalike muudatuste liigitamise kriteeriumidele säilitavad pädevad asutused käesolevate suuniste alusel õiguse muuta täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi konkreetse muudatuse liigitust ja rakendada asjakohast järelevalvemenetlust.

Artikkel 5

AMA muutmise korra esitamine

1. Asutus või ELis emaettevõtjana tegutsev krediidasutus või ELis emaettevõtjana tegutsev finantsvaldusettevõtja (kui täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodit kasutatakse ühtsetel alustel), peaks esitama pädevale asutusele oma AMA muutmise korra ja kõik selle edaspidised muudatused.
2. Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutuselevõtmist taotlevad asutused peaksid nõutavate dokumentide hulgas esitama pädevale asutusele ka AMA muutmise korra.

Artikkel 6

Laienduste ja oluliste muudatuste järelevalvemenetlus

1. Suuniste lisa peatükkides A ja B sisalduvate kriteeriumide alusel määratletud AMA muutmise korra laienduste ja oluliste muudatuste rakendamiseks tuleks saada pädeva asutuse sõnaselge kinnitus. Sellise kinnituse saamiseks järelevalveasutuselt tuleks kasutada Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee (CEBS) valideerimissuunistes kirjeldatud menetlust.

Selgitav märkus:

Euroopa Pangandusjärelevalve Komitee (CEBS) suunised mudeli valideerimise kohta (avaldatud 4. aprillil 2006) võib leida Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) veebilehelt pealkirja „Publications” („Väljaanded”) alt. Mudeli muudatuste hindamise seisukohalt on kõige olulisemad mudeli valideerimise suuniste osad, mis käsitlevad päritoluriigivastuvõtjariigi koostöömenetlusi, kinnitamist ja kinnitamisjärgseid protsesse (2. osa).

2. Asutus, kes soovib täiustatud mõõtmismudelil põhinevat meetodit laiendada või oluliselt muuta, peaks enne kavandatavat rakendamist esitama pädevale asutusele õigeaegselt asjakohase taotluse ning dokumendid, mis on vajalikud laiendatud või muudetud täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi regulatiivsetele nõuetele vastavuse hindamiseks, sh vähemalt:
 - a. laienduse või olulise muudatuse kirjelduse;
 - b. selle põhjenduse, eesmärgi ja ülevaate eeldatavast mõjust täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi regulatiivsele kapitalile ja
 - c. kavandatavale laiendusele või olulisele muudatusele antud sõltumatu hinnangu aruande.
3. Pärast kõikide taotlusdokumentide kättesaamist peaks pädev asutus andma kavandatavale laiendusele või olulisele muudatusele hinnangu, algatama asjakohase kinnitusmenetluse ja otsustama seejärel, kas anda asutusele luba täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistikku laiendada ja/või oluliselt muuta või mitte.

4. Asutusele saadetava laienduse või olulise muudatuse kinnituse tingimuseks võib seada lisameetmete täitmise (nt uue ja vana täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku kehtimine paralleelselt), samuti võib kinnitusele lisada täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendatud ja/või muudetud osade parendamise soovitusel. Pädevad asutused peaksid selgitama kõnealuste tingimuste ja/või soovitude aluseks olevaid põhjendusi.

Artikkel 7

Suurte muudatuste järelevalvemenetlus

1. Asutus peaks enne kavandatavat rakendamist õigeaegselt teavitama pädevat asutust oma täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi suurest muudatusest (vastavalt suuniste lisa peatükile C). Ta peaks esitama vajalikud dokumendid, sealhulgas muudatuse iseloomustuse, põhjenduse, eesmärgi ja täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi regulatiivsele kapitalile avalduva eeldatava mõju kirjelduse.
2. Pädev asutus peaks andma täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muudatusele hinnangu ja teavitama asutust kõikidest regulatiivsetest vastuväidetest muudatuse suhtes. Teavitus võib hõlmata soovituslikke või kohustuslikke parandusmeetmeid, uute/muudetud osade võimaliku parendamise ettepanekuid või muid erinõudmisi (nt uue ja vana täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku kehtimine paralleelselt) ja nende põhjendusi.
3. Asutus tohib muudatust regulatiivsel eesmärgil kohaldada üksnes pärast positiivse vastuse saamist pädevalt asutuselt.
4. Kui pädev asutus liigitab muudatuse ümber laienduseks või oluliseks muudatuseks, peaks ta teavitama sellest asutust ning seejärel tuleks järgida artikli 6 nõuetele vastavat eraldi ametlikku taotlus- ja kinnitusmenetlust.

Artikkel 8

Väiksemate muudatuste järelevalvemenetlus

1. Ka täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi väiksemad muudatused peaks olema osa AMA muutmise korrast ja need tuleks asjakohaselt dokumenteerida.
2. Pädeva asutuse nõudel peaks täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi asutus teatama väiksematest muudatustest vähemalt korra aastas. Need muudatused võib läbi vaadata koos muude täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi muudatuste hindamisega, mille eesmärk ei ole konkreetselt neile muudatustele hinnangu andmine.

III peatükk- Lõppsätted ja rakendamine

Artikkel 9

Üleminekusätted

Asutused, mis on saanud täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi heakskiidu 31. detsembriks 2011, või asutused, mis taotlevad täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi heakskiitu enne 30. juunit 2012, peaksid esitama asjaomasele pädevale asutusele oma AMA muutmise korra 30. juuniks 2012.

Artikkel 10

Kohaldamiskuupäev

ELi pädevad asutused peaksid rakendama käesolevaid suuniseid 6. märtsiks 2012, kaasates need oma järelevaevemenetlusse. Seejärel peaksid pädevad asutused tagama, et asutused järgivad suuniseid tõhusalt. Pädevad asutused peaksid oma riigi eeskirjade kohaselt andma teavet selle kohta, kuidas asutused peavad teavitama pädevaid asutusi täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laiendustest ja muudatustest ning kuidas pädevad asutused peavad neile vastama.

1. lisa – Laienduste ja muudatuste olulisteks, suurteks ja väiksemateks muudatusteks liigitamise kriteeriumid

Käesolevas lisas on esitatud mitteammendav loetelu juhtumitest, mida liigitatakse laienduste ning oluliste, suurte ja väiksemate muudatuste alla. Käesolev loetelu on muudatuste tähtsuse alusel liigitamise juhend.

A) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku laiendused

1. Mõõtmisüsteemi laiendused on:
 - a. täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi regulatiivse kapitali esmakordne vähendamine eeldatava kahjumi mahaarvamise teel;
 - b. tegevusriski maandamise meetodite (nt kindlustuse või muude riski ülekandmise mehhanismide) esmakordne kasutuselevõtmine;
 - c. riski hajutamise toetuste esmakordne kasutuselevõtmine ja
 - d. jaotusmehhanismi esmakordne kasutuselevõtmine rühmatasandil.
2. Järgmisi täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi laienduste liike või rakendusala muudatusi tuleks lugeda täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku laiendusteks üksnes juhul, kui neil on märkimisväärne mõju asutuse riskiprofiilile:

Selgitav märkus:

Tegevusriski jaoks vajalike kapitalinõuete arvutamisel peavad asutused arvesse võtma ühinemisi ja ülevõtmisi ja ettevõtete sisestruktuuri muutusi. See võib mõjutada ka täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutamise ulatust. Kui sellistel laiendustel ja muudatustel on vähemärgatav mõju riskiprofiilile, võivad asutused rakendada neid muudatusi ilma eelneva kinnitusmenetluseta ning liigitada need muudatused suurte ja/või väiksemate muudatuste kategooriasse.

- a. laienemine asutuse sellistesse osadesse, mida kinnitus veel ei hõlma, kui see ei sisaldu täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutuselevõtmise taotlusega koos esitatud väljaarendamiskavas, ja
- b. senini taotletud osalise kasutuse muutus, mis on seotud üksikute asukohtade, juriidiliste üksuste või äriüksustega, kui need ei sisaldu täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi kasutuselevõtmise taotlusega koos esitatud väljaarendamiskavas.

B) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi olulised muudatused

Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi oluliste muudatuste hulka kuuluvad:

- a. arvutamisel kasutatava andmekogumi ülesehituse ja tunnuste põhimõttelised muudatused (nt uute väliste andmeallikate esmakordne kasutamine, loobumine kaasatud välistest andmeallikatest);
- b. mõõtmisüsteemi põhimõttelised muudatused loogika või metoodika muutmise tõttu (nt üleminek peamiselt andmetega seotud

metoodikalt peamiselt stsenaariumipõhiste mudelitele või vastupidi, muutused nelja koostisosa kasutamise- või hindamiskriteeriumides ja muudatused leviku eeldustes/parameetrite hindamismenetluses) või olulised muutused rühma ülesehituses (nt märkimisväärse tähtsusega äriüksustest, sh filiaalidest loobumine);

c. muutused jaotusmehhanismi loogikas ja seda käimashoidvates jõududes ja

d. põhimõttelised muudatused tegevusriski haldamise funktsiooni korralduslikus ja tegevusstruktuuris, eriti kui see mõjutab nende sõltumatust (nt huvikonflikti tekitavad või vahendite kättesaadavust piiravad meetmed).

C) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi suured muudatused

Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi suurte muudatuste hulka kuuluvad:

a. muudatused asutuse sisemiste kahjuandmete kogumise, stsenaariumianalüüsi koostamise ning ärikeskkonna ja sisekontrolli tegurite määramise menetluses;

b. mõõtmisüsteemi põhimõttelised muudatused loogika või metoodika muutmise või rühma ülesehituse muudatuste tõttu (nt arvutamisel kasutatava andmekogumi lähtekuupäeva ja/või vaatlusperioodi muudatused, vähese tähtsusega ja/või „keha-saba” mudeli künniste määramise kriteeriumide/meetodite muudatused, mudeli liigendamise detailsuse muudatused, eeldatava kahjumi, leevendusmeetmete ja tunnustatud seoste määramise kriteeriumide/meetodite muudatused (varem kinnitatud));

Selgitav märkus:

Vähese tähtsusega mudeli künnis tähistab kahjumi tasandit, millest üleval pool mudel sobitatakse andmetega; „keha-saba” mudeli künnis tähistab kahjumi tasandit, kus tehakse vahet põhiosa (keha) ja sabaosa (kahaneva osa) vahel, mida tavaliselt käsitletakse eri meetoditega.

c. täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku, andmehalduse või aruandlusmenetluste IT-süsteemide oluline muutmine;

d. täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi raamistiku sisevalideerimiseks ja -järelvalveks kasutatava asutusesisese loogika ja metoodika muudatused ja

e. muudatused, mis toovad kaasa operatsiooniriski kapitalinõuete märkimisväärsed muutused. Muutus tuleks arvutada välja praegu kasutatava täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi mudeli ja muudatustejärgse kavandatava mudeli rakendamisel saadud kapitalinäitajate võrdlemise teel. Kui täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodit rakendatakse ühtsetel alustel, arvutatakse muutus välja ainult rühma tasandil. Pädevad asutused võivad märkimisväärse muutuse kindlaksmääramiseks kehtestada künnise.

D) Täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi väiksemad muudatused

Kõik muudatused, mis ei vasta asutuse AMA muutmise korra eespool loetletud kategooriates (A–C) määratletud kriteeriumidele ja mis ei lange ühegi vastava kategooria alla isegi siis, kui neid käesolevate suuniste punkti 4.2 kohaselt vaadeldakse teiste muudatustega seostatult, tuleks lugeda täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi väiksemateks muudatusteks.